

Hangon kaupunki

HANGON KANTAKAUPUNGIN YLEISKAAVA

**YLEISKAAVAN LUONNOSVAIHEEN SUOMENKIELISTEN
MIELIPITEIDEN VASTINEET**

0104-10121

20.9.2010

SISÄLLYSLUETTELO

1	HELI JASKANEN	1
2	ASUNTOYHTIÖ HANGON LUOTSI / JOHANNES RUNEBERG	1
3	HEIKKI RANTALA	2
4	MARJATTA NEVALAINEN + 21 allekirjoittanutta	3
5	KALEVI MARTTILA + 10 ALLEKIRJOITTANUTTA.....	3
6	GÖRAN J. EHRNROOTH JA SOPHIE WREDE	4
7	AIRI BOSTRÖM.....	4
8	MATTI JA MARJA MARE	5
9	KRISTIINA BOSTRÖM-FÖRSTRÖM + 45 ALLEKIRJOITTANUTTA	7
10	MARKKU HÄMÄLÄINEN, ELÄVÄ KAUPUNKIKESKUSTA – HANKE, TYÖRYHMÄ	7
11	TAPIO KEKKONEN	9
12	SELJA FLINK	10
13	STORMHÄLLA OY, ASIANAJAJA MIKKO ERKKILÄ	11
14	PERTTI RÖNKKÖ	12
15	MERJA RÖNKKÖ JA HELENA BOSTRÖM-MÄKELÄ	13
16	HANGON YMPÄRISTÖYHDISTYS RY, PERTTI SUNDQVIST, LOTTE RUNEBERG	16
17	BJÖRN PELTONEN	22

1 HELI JASKANEN

- 1.1 Länsisataman esitetyn kaltainen laajentamisehdotus on yhteen sopimaton Hangon kaupungin muiden toimintojen sekä tulevaisuuden kannalta.

Perusteet:

- sataman laajennuksen tarvetta ei ole; paperiteollisuus, joka on ollut satami-
en suuri työllistäjä, on Suomesta loppumaisillaan, Venäjälle suuntautuvat kul-
jetukset siirtyvät vähitellen Venäjän ja Baltian maiden satamiin ja Hanko on
menettänyt liikennettä Vuosaaren satamaan. Sataman toimijoilla on runsaasti
kenttätilaa Hanko Pohjoisessa.

- satama sijaitsee kaupungin, asutuksen keskellä; asutus kärsii melusta. Sa-
taman laajennus toisi melulähteitä lähemmäs myös suunnitteilla olevaa Ku-
ningatarvuoren asuinalueita. Hangon kaupungin tulisi valita joko tai: satama
kaupungissa vai asuinalueita satamassa.

- muille elinkeinoille jätettävä mahdollisuuksia; pelkästään sataman varaan ei
ole syytä tuudittautua. Luonteva, kehitettävä elinkeino Hangolle on matkailu.
Länsisataman alueella on historiallinen aallonmurtaja, joka voitaisiin kävely-
teineen ottaa matkailun käyttöön. Jos satamaa laajennetaan, menetetään
mahdollisuus hyödyntää aallonmurtajaa matkailukäytössä.

Vastine:

- 1.1 Satama on yksi Hangon kaupungin elinkeinoista, jonka toimintaedellytykset halutaan turvata.

Vuonna 2007 on laadittu Hangon sataman logistiikkaselvitys, jonka tavoitteena on ollut luoda Hangon sataman, Raaseporin alueen ja koko Länsi-Uudenmaan elinkeinoelämän yhteinen Hangon sataman kehittämiseen tukeutuvat kehittämisstrategia. Aikajänne selvityksessä ulottui noin 15-20 vuoden päähän. Selvityksessä kartoitettiin lähiajan kehittämistoimenpiteitä ja tarvetta sekä niiden merkitystä osana pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksia. Tavoitteena on logistiikkaan liittyvän elinkeinotoiminnan kehittäminen Hangon satamassa sekä koko Länsi-Uudellamaalla.

Strategiakannanotoissa on lähdetty siitä, että Länsisataman aluetta kehitetään Hangon pääsatamana. Länsisatamaa ei voida kehittää alan kilpailuasetelman edellyttämällä tavalla ilman laajennusta.

Länsisataman asemakaavoitus on käynnistynyt kesällä 2010. Asemakaavan tarkistaminen käsittää voimassa olevan asemakaavan muuttamista sekä sen laajentamista merialueelle. Laajennuksen lisäksi pääkysymyksiä ovat mm. aallonmurtajan sijainti, rakennusten suojelukysymykset ja satama-alueen rakennusoikeuden kohdentaminen.

Ympäristöluvan yhteydessä melu huomioidaan.

2 ASUNTOYHTIÖ HANGON LUOTSI / JOHANNES RUNEBERG

- 2.1 Vaihtoehdossa 2 Luotsikadun-Lämmittäjäkadun-Gäsörintien välinen viheralue on muutettu asuntoalueeksi. On turhaa muuttaa arvokasta ja erityisen

suosittua viheraluetta asuntoalueeksi. Rakentaminen tälle alueelle pilaa olemassa olevan viheralueen kahden asuinalueen välissä.

On epätodennäköistä, että työpaikat tulevat lisääntymään Hangon seudulla lähivuosina. Tästä syystä uusien asuntojen rakentaminen ja asuntoalueiden luominen tuntuu epärealistiselta. On tärkeää, että Hangon viehätysvoiman ja viihtyvyyden keskeisiä tekijöitä, Hangon ilmastoa, luontoa, viheralueita ja vapaita rantoja tuhota tai käytetä turhaan asuntorakentamiseen.

- 2.2 Luotsikadun pohjoispuolelle Köydenpunojakadun-Kaljaasikadun väliselle osuudelle merkittyä asuinrakentamista pidetään sopivana, edellyttäen, että autojen pysäköinti järjestetään muualle kuin Luotsikadulle.

Vastine:

- 2.1 Asia kirjattu muistiin. Uusien ja täydennettävien asuntoalueiden tarvetta ja sijoittumista kantakaupungin alueella tarkastellaan kokonaisuutena.
- 2.2 Asia kirjattu muistiin. Paikoitus järjestetään tonteille.

3 HEIKKI RANTALA

Mielipiteen pääkohta:

- 3.1 Rekkaliikenne sekä vapaasatamasta että länsi-satamasta aiheutti huippuajoina niin melu-, värinä- kuin saasteongelmia keskusta-alueelle. Toiveena on, että kaupunki selvittäisi perusteellisesti sekä talouden että turvallisuuden kuin myös liikenteen sujuvuuden kannalta tulisiko satamaliikenteen ohjaaminen aivan omalle pohjoiselle reitille kaupungin kannalta järkeväksi. Reitti voisi kulkea vaikka Hangonkyläntien kautta varta vasten rekoille tarkoitetulle reitille motellin ja uuden logistiikkakeskuksen viereen. Pohjoisella reitillä säästettäisiin keskusta-aluetta, välttyttäisiin kalliiden alikulkutunneleiden rakentamiselta sekä tuomasta rekkoja junan kylkeen. Asioiminen keskustassa sekä koululaisten liikkuminen ja Esplanadin ylitykset saataisiin turvallisemmiksi.

Kaavasuunnitelmassa reitit junaradan yhteyteen tuntuvat ongelmallisilta ja hankalilta. Raskaan satamaliikenteen ajattaminen ydinkeskustan läpi on ristiriidassa kansallisen kaupunkipuistoajatuksen ja "elävä ja viihtyisä keskusta" -ajatuksen kanssa.

Ehdotuksena on, että kaupunki tutkisi ja vertailisi niin haittojen kuin kustannustenkin osalta "pohjoisen reitin" ja "radanvarsisuunnitelman" keskinäisiä suhteita.

Vastine:

- 3.1 Raskaan liikenteen, keskusta-alueen liikennejärjestelyjen ja kevyen liikenteen kehittämiseksi on yleiskaavan liiteaineistona olevissa liikenneselvityksessä ja liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetty ratkaisumalleja. Esitettyjä vaihtoja ja niiden vaikutuksia on vertailtu sekä esitetty ehdotuksia ongelmallisten kohtien kehittämispoluiksi.

4 MARJATTA NEVALAINEN + 21 allekirjoittanutta

Mielipiteen pääkohta:

- 4.1 Lillmärsän metsä toivotaan jätettävän ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. (alueelle kaavaluonnoksessa AP-varauksia). Perusteina mielipiteelle:

- suurimmat koulut ja päiväkodit sijaitsevat lähellä Lillmärsän metsää. Metsä-alue on tärkeä oppimisympäristö lapsille ja aluetta käytetään paljon opetuksessa.

- Lillmärsän lähellä on paljon asukkaita ja metsäalue on hyvin tärkeä ulkoilu-, virkistys- ja marjastuspaikka. Metsäluonnolla on parantava vaikutus ihmismieleen, virkistysalueen säilymisellä / kaventumisella on seurannaisvaikutuksia ihmisten hyvinvointiin.

- metsäkaistale kaupungin alueella parantaa ilmanlaatua. Nykytilanteessa tiettyllä tuulella tehtaiden päästöt, kaatopaikka, kompostit, pientaloissa poltetun puun ym. savu aiheuttavat hajuhaittoja.

- uusien talojen tulo toisi nykyiselle asuinalueelle lisää meteliä, pauketta, haisuja ja häiritseviä ihmisiä. Alueelle aikanaan muuttaneet ovat aikanaan valinneet asuinpaikkansa siksi, että se sijaitsee metsän reunassa, jossa voi olla rauhassa omissa oloissaan.

- Lillmärsän alueella on runsas kasvi- ja eläinlajisto. Hangossa tulisi välttää sitä virhettä, että luonto hävitettäisiin kaupunkilaisten ulottuvilta. On tärkeää, että päästäkseen luontoon virkistäytymään ei tarvitse matkustaa pitkiä matkoja, vaan luonto on kävely- tai pyöräilymatkan päässä. Tällöin jää tuottamatta liikenteen päästöjä ja se on toteutettavissa päivittäin.

- voisiko tehtaat sijoittaa tarpeeksi monen kilometrin päähän asutuksesta, ettei niistä olisi haittaa (meteli, hajut) asukkaille?

Vastine:

- 4.1 Uusien ja täydennettävien asuntoalueiden tarvetta ja sijoittumista kantakaupungin alueella tarkastellaan ja käsitellään kokonaisuutena. Lillmärsän alueen virkistysarvo on kiistämätön. Aluerajauksia tarkistetaan.

5 KALEVI MARTTILA + 10 ALLEKIRJOITTANUTTA

Mielipiteen pääkohta:

- 5.1 Kaavaluonnoksen vastustus, joka koskee pikku Märsän aluetta, jonne on osoitettu uutta pientalorakentamista. Virkistysalueella on kuntopolkuja, pururata ja marjastusmetsää.

Vastine:

- 5.1 Uusien ja täydennettävien asuntoalueiden tarvetta ja sijoittumista kantakaupungin alueella tarkastellaan ja käsitellään kokonaisuutena. Lillmärsanin alueen virkistysarvo on kiistämätön. Aluerajauksia tarkistetaan.

6 GÖRAN J. EHRNROOTH JA SOPHIE WREDE

Mielipiteen pääkohta:

- 6.1 Osoitteessa Appelgrenintie 14 sijaitsevan, korttelin 317, tontti nro 1, asuintontin tulee säilyä yksityiskäytössä ja kaavassa se on muutettava asuintontiksi (AP/s).

Koska kaikki muut vastaavat huvilatontit Appelgrenintiellä on yleiskaavaluonnoksessa merkitty tarkoitukseen AP/s, myös kyseinen tontti on merkittävä kaavaan merkinnällä AP/s. Vaikka alue on 1950-luvulta peräisin olevassa (vanhentuneessa) asemakaavassa osoitettu yleiseen käyttöön (Y), sitä ei ole koskaan käytetty yleiseen käyttöön. Ei ole mitään syytä muuttaa tonttia palvelu- ja hallintorakennusten korttelialueeksi (P/s).

- 6.2 Tontin rannan puoleista rajaa tulee sovittaa kauemmaksi huviloista.

Osayleiskaavassa kyseisen vuokratontin ranta, joka on aikaisemmin ollut yksityisessä käytössä, on piirretty lähivirkistysalueeksi (VL). Jos ranta tulee osayleiskaavan seurauksena yleiseen käyttöön, voidaan tämä vastentahtoisesti hyväksyä, mikäli tontin vuokrasuhdetta voidaan jatkaa 25-30 vuoden vuokrasopimuksena.

Osayleiskaavakartassa tontin raja on piirretty lähempänä rantaa sijaitsevan huvilan yli. Koska huvila terasseineen avautuu kohti rantaa, tulee tontin ja yleiseen käyttöön tulevan ranta-alueen välistä rajaa sovittaa niin, että rantahuvilalle jää suojattu piha-alue myös rannan puolelle.

Vastine:

- 6.1 Kortteliin liittyvä asemakaavan muutos on vireillä. Tontin merkintä muutetaan asuintontiksi (AP/s).
- 6.2 Kaavamerkinnän raja tarkistetaan. Rantaa pitkin jätetään yleiseen käyttöön viherkaista.

7 AIRI BOSTRÖM

Mielipiteen pääkohta:

- 7.1 Norrgårdinkadun päässä, Östergårdinkadun ja Laivurinkadun päässä oleva "Holmströmsbergetin" puistoalue on suosittu ulkoilualue, etenkin lapsille. Ehdotus on, että alue jätetään lähivirkistysalueeksi, sillä se ei sovellu asuinalueeksi. Asukaskyselyssä tuli esille, että hankolaiset pitävät lähiviheralueita hyvin tärkeinä.
- 7.2 Märsanin metsät (Lill-Märsan ja Stormärsan) ovat olleet hankolaisten suosimia, monipuolisia virkistysalueita. Koska Hankoniemi on meren ympäröimä, ei

Hangossa ole mahdollista käyttää ympäröivää maaseutua virkistystarkoitukseen. Siksi olisi hyvin tärkeää säästää viheralueet Märsanissa. Tehdasalueet tulisi sijoittaa keskustan ulkopuolelle, ne eivät sovi esitetyn lähelle asutusta. Asukaskyselyssä tuli ilmi, että hankolaiset pitävät Märsanin aluetta tärkeänä.

Vastine:

- 7.1 AP-alueen rajausta tarkistetaan. Holmströmsbergetin kallioalue osoitetaan lähivirkistysalue (VL)-merkinnällä.
- 7.2 Uusien ja täydennettävien asuntoalueiden tarvetta ja sijoittumista kantakaupungin alueella tarkastellaan ja käsitellään kokonaisuutena. Lillmärsanin alueen virkistysarvo on kiistämätön. Aluerajauksia tarkistetaan.

8 MATTI JA MARJA MARE**Mielipiteen pääkohta:**

- 8.1 Hangon kaupungilla tulee olla kaikkien hallinnollisten tahojen hyväksymä Hangon kaupungin strategia ja siihen liittyvä pitkän tähtäyksen toimintasuunnitelma strategian päämäärien saavuttamiseksi. Yleiskaava tulee tehdä tämän strategian pohjalta ja perusteella eikä päinvastaisessa järjestyksessä.
- 8.2 Miksi Tvärminne ja Lappohja ovat jääneet yleiskaava-alueen ulkopuolelle?
- 8.3 Tulliniemen parkkipaikkoja ja varastoalueita pitäisi korvata asumista, matkailua, majoittumista sekä vapaa-aikaa ja virkistyskäyttöä palvelevilla maankäyttömuodoilla.
- 8.4 Satamaa ei tulisi laajentaa osalle Uddskatanin SL-alueetta.
- 8.5 Satamaa tulisi pienentää merkittävästi ja mm. niemen etelä- ja pohjoispuolelle sijoittuvia VL-alueita tulisi laajentaa. Näin voitaisiin saattaa koko niemi sille kuuluvaan arvoonsa ainutlaatuisena luontokohteena ja Hangon käyntikorttina niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.
- 8.6 Länsisatamassa laajan ja syvän SE-alueen täyttö vaikuttaa täysin ylimitoitulta. Veden syvyys on noin 10 m lähellä rantaa, aika pian etelään mennessä noin 20 m ja Meijerfeltille tultaessa jo noin 30 m.
- 8.7 P-alue Kuningatarvuoren länsipuolella tulisi poistaa. Alue soveltuu asumiseen ja hotellitoimintaan.
- 8.8 SE-alueita Itäsataman eteläpuolella ei tulisi täyttää Märskärin ja sataman välisen salmen kohdalla. Purjeveneliikenteen kulkua salmessa ei myöskään tulisi estää sillalla.
- 8.9 Drottningkobbenin ja Smultrongrundetin välistä salmea ei myöskään tulisi täyttää, vaan se tulisi jättää vesiliikenteen käyttöön.
- 8.10 Kappelisataman LV-merkintään, Hangonkylän sataman LV-merkintään, Hangonkylän sataman pohjoispuoliseen SE-merkintään ja Lillmärsanin VV-merkintään tulisi liittää meressä olevan mattolaiturin kielto.

- 8.11 Rautatien ylikulkusillan tulisi olla keskustakatu, joka yhdistää Vuorikadun jatkeen ja asemanseudun C-alueen ja siihen liittyvät Esplanadin pohjoispuoliset C-alueet. Siltaa pitäisi kehittää katumaisena alueena, jossa on katettu jalkenkulkuyhteys itäreunalla ja kevyenliikenteen väylä länsireunalla. Raskaan liikenteen väylää pitäisi myös kaventaa ja liikennettä rajoittaa.
- 8.12 Kläppuddenin LV-aluetta Länsisataman kupeessa ei tulisi liittää satamaan. Alueella toimii perinteinen pienkalastajien bodan-alue, joka on ainutlaatuisen ja jonka säilyttäminen on tärkeä asia.
- 8.13 EV-vyöhykettä tulisi ulottaa Santalantien pohjoispuolelle välille Hemming Elfvingtie-Lähteentie.
- 8.14 Tievaraus pk-merkinnällä rautatien pohjoispuolella välillä Halmstadinkatu-Santalantie lienee mahdottomuus tälle välille sijoittuvien varsin uusienkin kiinteistöinvestointien johdosta.
- 8.15 Uusi tievaraus VL-alueen kautta välillä Hemming Elfvingtie-Narvikinkatu vaikuttaa tarpeettomalta ja se pirstoo VL-aluetta.
- 8.16 VL- ja AP-alue "Kråkhamnsudden" on alun perin vanhojen Hangon museon karttojen perusteella ollut Krokudden eli Koukkuniemi (eli ei Varisniemi). Nimi voitaneen palauttaa alkuperäiseen, oikeaan muotoonsa.

Vastine:

- 8.1 Hangon kaupungin strategia valmistuu vuoden 2010 aikana. Strategia otetaan huomioon rinnakkain yleiskaavan laatimisen kanssa.
- 8.2 Lappohjassa on voimassa lähes asemakaavan tarkkuudella laadittu osayleiskaava (vuodelta 1986) ja Tvärminnessä on voimassa vuonna 1994 vahvistettu, asemakaavan luonteinen osayleiskaava.
- 8.3 Tulliniemen maankäytön muutokset eivät ole yleiskaavan kannalta ajankohtaisia.
- 8.4 Ulkosataman kaavarajausta tarkistetaan.
- 8.6 Ulkosataman kaavarajausta tarkistetaan.
- 8.6 Länsisataman asemakaavoitus on käynnistynyt kesällä 2010. Asemakaavan tarkistamisen yhteydessä tehdään siihen liittyvät, tarvittavat selvitykset.
- 8.7 Palvelujen ja hallinnon alue (P) säilyy Kuningatarvuoren länsipuolella. Alue toimii tällä hetkellä satamatoimintojen palvelualueena. Toiminnot alueella säilyvät.
- 8.8 Itäsataman SE-alueelle ei ole suunniteltu täyttöä. Mahdollinen siltasuunnitelma (kävely-yhteys) ei ole yleiskaava-asia.
- 8.9 Itäsataman SE-alueelle ei ole suunniteltu täyttöä.
- 8.10 Mattolaitureiden sijainti ei ole yleiskaavoituksessa ratkaistava asia.
- 8.11 Ehdotus ei ole yleiskaavakarttaan vaikuttava asia.

- 8.12 Kläppuddenin pienvenesatama-aluetta (LV) ei liitetä Länsisataman alueeseen (LS).
- 8.13 Suojaviheraluetta (EV) ei uloteta Hemming Elfvägingintien ja Lähteentien välille. Alue on asemakaava-alueen puistoaluetta sekä osa kevyen liikenteen väylää, johon kuuluu viheralue.
- 8.14 Yleiskaavaan ei esitetä varsinaista varausta pääkadulle, mutta varauksen alue jätetään suojavyöhykkeeksi radan ja asutuksen väliin.
- 8.15 Uusi pääkatu Hemming Elfvägingintien ja Narvikinkadun välillä on tärkeä varaus. Tavoitteena on teollisuusalueen ja pohjoisten asuinalueiden kulkuyhteyksien helpottaminen. Tältä osin kaavakarttaan ei tehdä muutosta.
- 8.16 Asia kirjattu muistiin. Asialla ei ole vaikutusta yleiskaavaan.

9 KRISTIINA BOSTRÖM-FÖRSTRÖM + 45 ALLEKIRJOITTANUTTA

Mielipiteen pääkohta:

- 9.1 Holmströmsbergetin alue tulisi säilyttää VL-alueena, eikä sitä tulisi muuttaa AP-alueeksi. Alue on pääosin kallioinen, joten se ei sovi asuinalueeksi. Aluetta käytetään ahkerasti koirien ulkoiluttamiseen ja muuhun virkistyskäyttöön.

Vastine:

- 9.1 AP-alueen rajausta tarkistetaan. Holmströmsbergetin kallioalue osoitetaan lähivirkistysalue (VL)-merkinnällä.

10 MARKKU HÄMÄLÄINEN, ELÄVÄ KAUPUNKIKESKUSTA – HANKE, TYÖRYHMÄ

Mielipiteen pääkohta:

- 10.1 Suunniteltu radan alikulku ei helpota yhteyttä ydinkeskustaan. Se vaikuttaa pääasiassa myönteisesti vain radan ylityksen turvallisuuteen.

Ehdotus 1) Alikulku rakennetaan aseman länsipuolelle mahdollisimman lähelle Vuorikatua.

Ehdotus 2) Ylikulku siirretään tai uusi ylikulku avataan aseman länsipuolelle jo ennen alikulun rakentamista – mahdollisimman pian.

- 10.2 Merikadun katkaiseminen kesäaikaan on hyvä ratkaisu. Oikokadun ja Nycanderinkadun katkaiseminen vaikeuttaa ajoneuvoilla liikkumista keskusta-alueella.

Ehdotus 1) Oikokatua ei katkaista.

Ehdotus 2) Nycanderinkatua ei katkaista.

Ehdotus 3) Nycanderinkadun liikenteen turvallisuuden parantamiseksi asennetaan hidasteita.

Ehdotus 4) Nycanderinkadun liikenteen tulee olla vähintään Satamakadun suunnasta yksisuuntainen.

10.3 Makasiiniravintoloiden edessä kulkevaa Satamakatua tulisi muuttaa kävelykaduksi kesällä.

10.4 Kiertoliittymät parantavat liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta.

Ehdotus 1) Esplanadin ja Kadermonkadun kiertoliittymä ei ole tarpeellinen, jos kevyen liikenteen radan ali-/ylikulku rakennetaan Kadermonkadun kohdan sijaan aseman länsipuolelle (ks. 11.1). Tällöin pohjoisesta ja lännestä tuleva kevyt liikenne ohjautuu radan tuntumaan jo aiemmin.

Ehdotus 2) Kadermonkadun suunnasta tulevalle kevyelle liikenteelle rakennetaan kevyen liikenteen väylä, joka kulkee Hyllin pohjoispuolitse koulualueen läpi aseman suuntaan. Tämä vähentää entisestään Esplanadin ja Kadermonkadun kiertoliittymän tarvetta.

10.5 Kävelykadulle ja kävelypainotteisille alueille on kannatusta yleisesti. Alueet pitäisi suunnitella siten, että liikenne sujuu, paikoitusalueita on riittävästi ja liikkuminen on turvallista. Suunnitelma on tässä asiassa pääosin yleisluontoinen, eikä tarkkoja järjestelyjä ole esitetty.

Ehdotus 1) Tarkempiin yksityiskohtiin on otettava kantaa erikseen alueen jatkosuunnitelmissa.

Ehdotus 2) Vuorikadun kävelykatua ei pidennetä.

Ehdotus 3) Vuorikadun kävelykatua ei avata liikenteelle talvisin.

Ehdotus 4) Vuorikadun kävelykadulle ei rakenneta lämmitysjärjestelmää.

10.6 Korsmaninkadun liittymien katkaiseminen tuntuu ylimitoitetulta toimenpiteeltä, joka vaikeuttaa alueen asukkaiden liikkumista.

Ehdotus 1) Liittymiä ei katkaista. Liikenneturvallisuutta parannetaan muuten.

Ehdotus 2) Kaikkia liittymiä ei katkaista.

Ehdotus 3) Liittymiin voi ajaa ainakin kaupungin suunnasta tullessa.

10.7 Paikoitusalueet ovat riittävät paitsi kesän harvojen suurten tapahtumien aikana.

Ehdotus 1) Torialuetta voi käyttää paikoitusalueena toriaikojen ulkopuolella.

Ehdotus 2) Kaavaan pitää varata mahdollisuus käyttää Alkon edustalla olevaa paikoitusaluetta torialueena.

Ehdotus 3) S-marketin lähistölle on saatava paikoituskapasiteettia lisää (Liikenneselvityksen s. 73 "Pysäköintipaikkojen laajentamismahdollisuudet", kohdat C ja N).

- 10.8 Uudet raskaan liikenteen väylät radan tuntumaan Halmstadinkadun ja Appelgrenintien välille radan pohjois- ja eteläpuolelle sekä uusi tieyhteys ja rautatien eritaso Hangon keksin itäpuolella tuntuvat ylimitoitetuilta.

Ehdotus 1) Rakennetaan aseman länsipuolelle lähelle Vuorikatua ehdotetun kevyen liikenteen alikulun yhteyteen alikulku myös ajoneuvoliikenteelle. Tällöin raskas liikenne voi siirtyä radan toiselle puolelle (joko pohjois- tai eteläpuolelle) ja tarvitaan vain yksi raskaan liikenteen väylä Hanko-Pohjoisen suuntaan.

Ehdotettu radan alikulku autoliikenteelle lähelle Vuorikatua helpottaa liikennöintiä ydinkeskustaan ja radan pohjoispuolisten alueiden välillä. Samalla se ohjaa pohjoispuolelta tulevan liikenteen Vuorikadun liikenneympyrän kautta suoraan Vuorikadulle tai Korsmanin kadun suuntaisesti ja päinvastoin.

Ehdotus 2) Rautatien eritaso rakennetaan Hangon keksin nykyisen ylikulun kohtaan.

- 10.9 Omakotitalotontit voisivat olla tavallista suurempia laitama-alueella. Liitteenä oleva ehdotus Mannerheimintien pohjoispuolella olevasta korkeatasoisesta asuinalueesta on kannatettava.

Vastine:

- 10.1 Radan alikulun siirtäminen kaavaluonnoksessa ehdotetusta paikasta ei ole mahdollista. Koulukeskusten välisten yhteyksien ja oppilasvirtojen kannalta ehdotettu on tarkoituksenmukaisin reitti.
- 10.2 Ehdotetut asiat eivät ole yleiskaavassa ratkaistavia asioita.
- 10.3 Ehdotettu asia ei ole yleiskaavassa ratkaistava asia.
- 10.4 Ehdotetut asiat eivät ole yleiskaavassa ratkaistavia asioita.
- 10.5 Ehdotetut asiat eivät ole yleiskaavassa ratkaistavia asioita.
- 10.6 Ehdotetut asiat eivät ole yleiskaavassa ratkaistavia asioita.
- 10.7 Ehdotetut asiat eivät ole yleiskaavassa ratkaistavia asioita.
- 10.8 Raskaan liikenteen, keskusta-alueen liikennejärjestelyjen ja kevyen liikenteen kehittämiseksi on yleiskaavan liiteaineistona olevissa liikenneselvityksessä ja liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetty ratkaisumalleja. Esitetyjä vaihtoja ja niiden vaikutuksia on vertailtu sekä esitetty ehdotuksia ongelmallisten kohtien kehittämispoluiksi.
- 10.9 Ehdotettu asia ei ole yleiskaavassa ratkaistava asia.

- 11.1 Satamatoiminnoille ei tulisi varata lisää alueita Tulliniemessä. Alueella tulisi sitä vastoin luoda toimiva kulkureitti niemen ympäri sekä varata lisää alueita asuin- ja matkailutoimintaan.
- 11.2 Mahdollisuudet käyttää Levatorin ja Lappohjan satamia autojen maahantuontiin olisi tutkittava. Näistä satamista on varmaankin mahdollista järjestää kulku autokentille siten, että liikenne kantakaupungin läpi vähenee.
- 11.3 Länsisataman eteläpuolta ei tulisi täyttää. Kuningatarvuori tulisi varata asuin- ja virkistyskäyttöön.
- 11.4 Vuorikatua tulisi yhdistää tunnelilla rautatien pohjoispuolelle. Postin siirtyminen Esplanadille ja K-hallin uudelleen rakentaminen tekevät tästä toimivan keskusta- tai kauppa-alueen.
- 11.5 Matkailutoimintaan on varattu liian vähän alueita.

Vastine:

- 11.1 Satamatoimintoja ei ole tarkoitus Tulliniemessä laajentaa. Tulliniemen luonnonsuojelualuemerkinnät tarkennetaan ja ehdotetaan yhteystarvemerkinä Tulliniemen kärkeen. Ulkoilureitin avaaminen edellyttää kuitenkin tarkempia selvityksiä ja suunnitelmia.
- 11.2 Ehdotettu asia ei ole yleiskaavassa ratkaistava asia.
- 11.3 Yleiskaavaluonnoksessa Länsisataman eteläpuoli on merkitty selvitysalueeksi (SE). Länsisataman asemakaavoitus on käynnistynyt kesällä 2010. Asemakaavan tarkistamisen yhteydessä tehdään siihen liittyvät, tarvittavat selvitykset ja määritellään myös sataman laajentamistarve. Kuningatarvuori on kaavoitettu asumiskäyttöön.
- 11.4 Ehdotus Vuorikadun yhdistämisestä rautatien pohjoispuolelle alikulkutunnelilla ei ole mahdollinen. Alikulku säilytetään ehdotetussa paikassa. Koulukeskusten välisten yhteyksien ja oppilasvirtojen kannalta ehdotettu reitti on tarkoituksenmukaisin.
- 11.5 Yleiskaavan tavoitteena on kehittää kaupunkia kokonaisuutena.

12 SELJA FLINK**Mielipiteen pääkohta:**

- 12.1 Korttelin 602 ja 604 asuinkiinteistöt (78-6-604-2, -4 ja -5 sekä 78-6-602-1, -2 ja -3) on merkitty kaavamerkinnällä PY. Vuoden 1987 yleiskaavassa kiinteistöt on merkitty kaavamerkinnällä AP. Vaadin, että kiinteistöjen kaavamerkinä muutetaan takaisin AP:ksi.

Perusteet:

- Yleiskaavaluonnoksen selostuksessa ei ole esitetty perusteita maakuntakaavasta poikkeamiseen tai PY-merkinnän tarpeeseen. Maakuntakaavassa keskustatoimintojen alue ulottuu vain rautatieaseman lähistölle ja rautatien eteläpuolelle.

- Kaupunkikuvallisesti merkintä muuttaisi Hangolle tyypillisen pienimittakaa-
vaisuuden uudeksi "hallintokeskukseksi" ja siirtäisi palveluiden painopistettä
pois maakuntakaavan osoittamasta keskustasta.

- Kiinteistöt ovat omakotitontteja, joista kullakin on yksi asuinrakennus. Ase-
makaavan mukainen tonttitehokkuus on 0,25. Näin ollen kullakin kiinteistöllä
on runsaasti käyttämätöntä rakennusoikeutta.

- Kaavamerkintä PY vaarantaa kiinteistönomistajien oikeutta käyttää raken-
nusoikeutta tarkoitukseen, joka sopii olemassa olevaan rakennuskantaan eli
asuinrakentamiseen. Muutos on niin merkittävä, että kiinteistönomistajia olisi
pitänyt kuulla.

- Koska yleiskaavasta on tulossa oikeusvaikutteinen ja se ohjaisi alueen tule-
vaa asemakaavoitusta, vaadin, että kaavamerkintä em. kiinteistöjen osalta
muutetaan AP:ksi: "Erillispientalovaltainen asuinalue".

Vastine:

12.1 Kaavamerkintä muutetaan AP-merkinnäksi.

13 STORMHÄLLA OY, ASIANAJAJA MIKKO ERKKILÄ

Mielipiteen pääkohta:

13.1 Stora Tallholmenin VL-aluevaraus on poistettava ja saari on varattava P-
merkinnällä yksityisten palvelutoimintojen alueeksi siten, että saareen voi-
daan sijoittaa ainakin kaksi rakennuspaikkaa. Stormhälla Oy suunnittelee ma-
joitusliiketoiminnan harjoittamisen aloittamista saarella.

Perusteet:

- Stora Tallholmenia on pinta-alansa ja muusta maankäytöstä eristyneisyy-
tensä johdosta syytä tarkastella itsenäisenä suunnittelun osakokonaisuutena.
Myös yleiskaavan ohjausvaikutus (MRL 42 §) puoltaa voimassa olevaa yleis-
kaavaa yksityiskohtaisempaa tarkastelua.

- Maakuntakaavan mukaisesta ohjausvaikutuksesta yleiskaavoitukseen (MRL
32 §) ei seuraa estettä rakennusoikeuden osoittamiselle. Pikemminkin on niin,
että rajoitettu ja ympäristöön soveltuva rakentaminen toteuttaa maakunta-
kaavan tavoitetta saaren kulttuuriympäristön vaalimisesta.

- Saarella sijaitsee kaksi rakennuspaikkaa, joista toisella on olemassa olevaa
rakennuskantaa. Vakiintuneen hallinto- ja oikeuskäytännön mukaan olemassa
oleville rakennuspaikoille on annettava merkitystä maankäytön suunnittelus-
sa. Myös tämä puoltaa rakennusoikeuden osoittamista saareen.

- MRL 39.3 §:n mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muul-
le oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. MRL 101 §:n mukaan kunta on vel-
vollinen suorittamaan haitasta korvauksen, jos alue on yleiskaavassa MRL
43.2 §:n johdosta osoitettu käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin yksityi-
seen rakennustoimintaan, eikä maanomistaja voi sen vuoksi käyttää aluettaan
kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla.

Vastine:

- 13.1 Kiinteistönomistajan kanssa käydään neuvotteluja saaren tulevaisuuden suunnitelmista.

14 PERTTI RÖNKÖ**Mielipiteen pääkohta:**

- 14.1 Jussi Lundmarkin puisto, Kuuskantti-puisto, Santalanpuisto, Auringonkuja ja Sibeliuspuikeisto on merkitty asuntoalueeksi tai muuhun käyttöön kuin puistoiksi. Ehdotan, että puistot säilytetään nykyisellään. Asukaskyselyssä puistot olivat yksi tärkeimmistä viihtyvyyteen vaikuttavista asioista.
- 14.2 Ehdotan, että teollisuus- ja varastoalueeksi merkityt alueet Printalista länteen ja Levatorista etelään muutetaan lähivirkistysalueeksi.

Perusteet:

- Märsanin metsät ovat viimeisiä metsäalueita lähellä kaupungin keskustaa. Alue on erittäin tärkeä ulkoilualue ja vilkkaassa käytössä. Alue on pidettävä yhtenäisenä, eikä sitä pidä jakaa teollisuusalueella. Hankoniemen kärjen tila on rajattu, eikä ole missään tapauksessa mielekasta antaa teollisuusalueen laajentua "keskelle" kaupunkia, varsinkin kun huomioidaan itäisen teollisuusalueen olemassaoloa.
- 14.3 Kevyen liikenteen väylä, (joka on esitetty liitteessä 1) joka kulkee Narvikinkadulta Tenholankatua pitkin Lähteentielle, on tarkoituksenmukainen. Mutta onko tämä virallinen ehdotus? Liitteessä 2 ja liitteessä 3 reitti sijoittuu eri tavalla. Tyytymättömyyteni koskee sitä, ettei reittivalinta ole täysin selvä. Kevyen liikenteen pääreittejä havainnollistavassa kartassa (liite 2) Narvikinkadulta lähtevä reitti kulkee Lappohjankadun kautta. Liikenneselvityskartassa (liite 3) Narvikinkadulta lähtevä reitti kulkee puolestaan harkitsemattomasti useiden omakotitalotonttien lävitse.

Vastine:

- 14.1 Yleiskaavassa AP-merkintä voi sisältää alueen asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita. Kyseisille puistoalueille ei ole tarkoitus suunnitella täydennysrakentamista. Kaavamerkintä muutetaan Jussi Lundmarkin puiston osalta.
- 14.2 Uusien teollisuus- ja varastoalueiden tarve ja sijoittuminen kantakaupungin yleiskaavan alueella tarkastetaan ja käsitellään kokonaisuutena. Suurin osa Märsanin alueesta tulee säilymään lähivirkistysalueena (VL).
- 14.3 Kevyen liikenteen reitin sijainti tarkistetaan ja otetaan soveltuvin osin huomioon.

15 MERJA RÖNKKÖ JA HELENA BOSTRÖM-MÄKELÄ**Mielipiteen pääkohta:**

- 15.1 Olemassa olevia puistoalueita on muutettu asunto- ja teollisuusalueeksi. Ehdotamme, että kyseisiä alueita säilytetään puisto- ja viheralueina (VP ja VL).

Perusteet:

- Asukaskyselyssä tuli selvästi esille, että vapaa-ajan viihtyisyyden edellytyksenä ovat kaupungin rannat, metsät ja puistoalueet. Kyselyssä puistoalueet nousivat yhdeksi merkittävimmäksi ja arvostetuimmaksi asiaksi. Kyselyyn vastanneet toivoivat jopa lisää puistoja ja viheralueita.

- Hangon puistot kuvastavat omalla erityisellä tavallaan kunkin aikakauden viherrakentamista, kertovat alueen historiasta ja ovat tärkeä osa kulttuuria.

- Hanko kuuluu hemiboreaaliseen kasvivyöhykkeeseen ja siellä kasvaa harvinaisia kasveja, joiden säilyminen varmistuu parhaiten puistoalueilla.

- 15.2 Koppnäsuddenin osalta tulisi huomioida Märsanin metsäalueen yhtenäisen ulkoilu- ja viherkäytävän säilyminen. Tämä on tärkeää niin lenkkeilijöille kuin myös alueen eläimille. Yhtenäinen metsävyöhyke on erityisen tärkeä suoja-metsä muutoin merituulille alttiilla niemellä.

- 15.3 K.J. Lundmarkin puisto (Korsika tai "Ruusupuisto") on muutettu asuinalueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään puistona.

Perusteet:

- Puiston on suunnitellut hankolainen lääkäri K.J. Lundmark vuonna 1961.

- Puistossa sijaitsee hankolaistaitelija Liliuksen patsas "Lenore" vuodelta 1985.

- Puistossa kasvaa arvokkaita ja Suomessa harvinaisia puutarhakasveja kuten ruususuorapihlaja, kvitteni ja sorvarinpensas. Puistoalueen säilyminen takaa harvinaisten kasvien olemassaolon.

- Ote Pentti Alangon kirjasta: "toivotaan Hangon kaupungin säästävän eteläisen leiman antavat Englannin pyramidipoppelit".

- 15.4 Kuuskanttipuisto on muutettu asuinalueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään puistona.

Perusteet:

- Puiston on suunnitellut puutarha-arkkitehti Erik Sommerschild vuonna 1955.

- Alue on pieni ja kuvastaa Hankoa tyypillisimmillään.

- Ohikulkijoita viehättää puiston olemassaolo ja vuodenaikojen vaihtelu muuttaa puiston ilmettä.

- Puistossa oleva vesiaiho on korjattavissa melko pienillä kustannuksilla.

15.5 Asematorin viheralue on muutettu asuinkerrostaloalueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään viheralueena.

Perusteet:

- Asematorin viheralue on omalla tavallaan ainutlaatuinen.
- TB-huoltorakennus on alun perin Alvar Aallon suunnittelema ja sen eteen tehty Asematorin puisto edustaa oman aikansa historiaa.
- Puisto voisi toimia yhdistettynä puisto- ja torialueena.
- Aluetta voisi kehittää lisäämällä kukkivia puita (esim. kirsikkapuita).

15.6 Sibeliuspuike on muutettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään puistona.

Perusteet:

- Puisto on tärkeä sijaintinsa vuoksi. Se toimii levähdyspaikkana ja ohikulki-
joiden silmänilona.
- Läheisen terveyskeskuksen potilaat käyttävät puistoa ulkoiluun.
- Suihkulähde vaatisi korjauksen, jotta upea vesiaiho patsaineen ja valoineen
voitaisiin palauttaa kaupunkilaisten iloksi.

15.7 Santalanpuisto on muutettu asuinalueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään puistona.

Perusteet:

- Puiston on suunnitellut puutarha-arkkitehti Erik Sommerschild vuonna
1955.
- Alueen luonnetta on pyritty säilyttämään ja asukkaita on ilahdutettu vaihtu-
villa istutuksilla.
- Puisto on Hangon pääväylän varrella sijaitseva pieni viheralue, jonne on is-
tutettu erilaisia kukkivia puita ja pensaita ilahduttamaan kaupunkiin tulevia
sekä asukkaita.

15.8 Auringonkujan puisto on muutettu asuinalueeksi. Ehdotamme, että se säilyte-
tään puistona.

Perusteet:

- Puiston on suunnitellut puutarha-arkkitehti Erik Sommerschild.
- Puisto on kansallisten kaupunkipuistojen helmiä.
- Puistossa kasvaa Hangolle tyypillisiä vanhoja kultasadepensaita.

15.9 Tarhakadun viheristutusalue on muutettu asuinalueeksi. Ehdotamme, että se
säilytetään viheristutusalueena.

Perusteet:

- Viheristutusalue rakennettiin vasta 1990-luvulla ja siellä on runsaasti erilaisia pensasruusulajeja.
- Viheralueen yhteyteen on rakennettu paikoitusalue.
- Istutukset toimivat melusuojana koulualueelle.
- Ohikulkijoita viehättää kukinta, värit ja tuoksut.
- Alue tarjoaa katsottavaa vuoden ympäri.

15.10 Holmströmsbergetin lähivirkistysalue on muutettu asuinalueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään lähivirkistysalueena.

Perusteet:

- Alue on luonnonkaunis ja erittäin kallioinen puistometsäalue.
- Alueella kulkee kevyen liikenteen väylä.
- Puistometsäalue toimii lähiasukkaiden ja koirien ulkoilualueena ja on suosittu lasten leikkipaikkana. Talvella siellä on hyvät pulkkamäet.

15.11 Koppnäsuddenin lähivirkistysalue on muutettu teollisuusalueeksi. Ehdotamme, että se säilytetään lähivirkistysalueena.

Perusteet:

- Alueella kasvaa kaunis vanha ja erittäin kaunis tammimetsäalue, jota erikoisuutensa takia tulisi huomioida suunnittelussa.
- Yhtenäinen ulkoiluverkosto säilyisi.

Vastine:

15.1 Yleiskaavassa A-, AP- ja AK-merkinnät sisältävät ja niille saa sijoittaa alueen asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita.

15.2 Uusien asunto-, teollisuus- ja varastoalueiden tarve ja sijoittuminen kantakaupungin yleiskaavan alueella tarkastellaan ja käsitellään kokonaisuutena. Suurin osa Märsanin alueesta tulee säilymään lähivirkistysalueena (VL).

Hangon kaupungin toimesta on tekeillä selvitys ekologisista käytävistä sekä virkistysalueista ja retkeilyreitistöistä. Selvitykset valmistuvat syksyn 2010 aikana.

15.3 Kaavamerkintä muutetaan VP:ksi K.J. Lundmarkin puiston kohdalla.

15.4 ks. 15.1

15.5 Kaavaluonnoksesta on Asematorin kohdalta esitetty kaksi vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa 1 Asematori sijoittuu AK-alueelle ja vaihtoehdossa 2 C-alueelle. Molempien kaavamerkintöjen alueelle saa sijoittaa asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita.

Asematorin alueen asemakaavoitus on käynnistynyt 2008. Sen yhteydessä määritellään alueen tarkempi maankäyttö.

- 15.6 Merkintä muutetaan (VP).
- 15.7 Yleiskaavassa AP-merkintä sisältää ja sen alueelle saa sijoittaa alueen asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita. Vuoden 1987 voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa Santalanpuisto sijoittuu AP-merkinnän alueelle.
- 15.8 Yleiskaavassa AP/s-merkintä sisältää ja sen alueelle saa sijoittaa alueen asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita. Myös vuoden 1987 voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa Auringonkujan puisto sijoittuu AP/s-merkinnän alueelle.

Lisäksi /s-merkintä tarkoittaa aluetta, jolla ympäristö säilytetään. Määräyksessä todetaan; Alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset, rakenteet ja viherympäristö tulee säilyttää. Alueen ympäristön maisemallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo tulee ottaa huomioon rakentamisessa.

- 15.9 Yleiskaavassa AP -merkintä sisältää ja sen alueelle saa sijoittaa alueen asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita.
- 15.10 AP-alueen rajausta tarkistetaan. Holmströmsbergetin kallioalue osoitetaan lähivirkistysalue (VL)-merkinnällä.
- 15.11 Uusien teollisuus- ja varastoalueiden tarve ja sijoittuminen kantakaupungin yleiskaavan alueella tarkastetaan ja käsitellään kokonaisuutena.

Voimassa olevassa, vuoden 1987 yleiskaavassa Koppnäsudden on merkitty teollisuus- ja varistorakennusten alueeksi (T). Kaavaluonnoksessa ehdotettu T-alue (uusi ja olennaisesti muuttuva alue) on pienempi kuin aiempi rajausta. Nyt teollisuusalueeksi osoitetun alueen rajausta ja viheryhteyden leveys tarkistetaan.

16 HANGON YMPÄRISTÖYHDISTYS RY, PERTTI SUNDQVIST, LOTTE RUNEBERG

Mielipiteen pääkohta:

- 16.1 Yleiskaavaluonnoksen pahin puute on tavoitteen lyhytnäköisyys. Kaava-aineistosta ei selviä, mihin suuntaan kaupunkia ollaan kehittämässä. Kaavaa varten voisi olla vision tyylinen, mutta konkreettisempi tavoitteenasettelu. Se voisi kuvata, millainen Hangon on, kun yleiskaava on oleellisilta osiltaan toteutunut. Vision osia voisivat olla turistikaupunki, teollisuuskaupunki, eläkeläisten keskusta, satamakaupunki tai helsinkiläisten lomaviettoparatiisi tai näiden yhdistelmä.

Kaava-aineistossa yleiskaavan tavoite on esitetty eri tavoin. Hangon ympäristöyhdistys kaipaa kaava-aineistoon kuvausta kaupungin strategisista kehittämistavoitteista tai -visioista. Kun taustalla olevat tavoitteet olisivat nähtävillä, ne muodostaisivat selkeän perustelun sille, miksi joitakin asioita nostetaan etusijalle ja toisia jätetään vähemmälle huomiolle. Kaavan tausta-aineistosta puuttuu selkeä näkemys, mitä asioita painotetaan.

Yleiskaavan tavoitteet ovat sen tasoisia, että ne tulee luoda poliittisella päätöksentekoprosessilla. Ne voidaan julkaista erikseen kaupungin kehitysstrategiana tai jonain muuna asiakirjana. Niitä tarvitaan kaavoituksen perusteena. Nyt on korkea aika luoda visio siitä, millaiseksi Hanko kehitetään seuraavien 10-20 vuoden aikana. Sen jälkeen yleiskaavalla voidaan ratkaista erilaisia maankäytöllisiä ratkaisuja, jolla tavoitteeseen päästään.

Yleisellä tasolla tavoite pitäisi asettaa valtuustossa. Sen tarkentaminen kaavaa palvelevaksi voidaan tehdä lautakuntatasolla. Sen jälkeen kaavoittaja tekee vaihtoehtoisia ratkaisuja ja niistä valitaan kaavan pohjaksi ne, jotka parhaiten auttavat toteuttamaan tavoitteen.

Hangon ympäristöyhdistyksen mielestä kaupungilla ei voi olla tavoitteena kehittää kaupunkia pelkästään teollisuuden tai sataman ehdoilla. Mikäli kaupunki halutaan pitää elinvoimaisena, kaupungista on pakko tehdä houkutteleva turisteille ja viihtyisä eri-ikäisille asukkaille.

- 16.2 Ympäristöyhdistyksen mielestä tärkeimmät selvitykset puuttuvat tai ovat vajavaisia. Liitteissä esitetyt selvitykset tulee laatia ennen kaavaehdotuksen nähtäville panoa, jotta kaavaehdotusta voi arvioida selvityksiin perustuen.
- 16.3 Yleiskaavoitusta varten tulisi selvittää vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. (ks. muistutuksen liite 2)

Yleiskaavaa varten tarvitaan selvitys asumistarpeiden muutoksista, asuinalueiden sijoittumisen vaikutuksista kevyen liikenteen väyliin ja palvelujen sijoittumisen vaikutuksista liikkumistarpeisiin.

Hangon väestön ikärakenne tulee muuttumaan. Erilaiset kulttuuripalvelut tulevat tärkeämmiksi kunnan ikärakenteen muuttuessa. Eläkeläiset kaipaavat muitakin palveluja kuin terveystarpeita.

Sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten selvityksessä tulee huomioida myös maahanmuuttajat ja riski joidenkin alueiden muuttumista kulttuurisesti poikkeavan asukasjakauman sisältäväksi alueeksi.

Yleiskaavan tavoitteissa tulisi näkyä, yritetäänkö kaupungin pienenemistä ehkäistä pitämällä nykyiset asukkaat täällä vai yritetäänkö tänne saada lyhytaikaisesti viihtyviä asukkaita.

Jotkin kaavavaraukset, kuten teollisuusalue Levatorin eteläpuolella ja uudet asuntoalueet pienentävät virkistysalueita ja niiden käyttöarvoa.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen tulee huomioida jollain tasolla yleiskaavassa. Meriveden korkeustason muutokset, lisääntyvät poikkeukselliset sääolosuhteet ym. saattavat heikentää kaupunkilaisten elinympäristöä. Jos saateet lisääntyvät, kaupungin tulee varautua hulevesien määrän ajoittaiseen kasvuun.

- 16.4 Yleiskaavoitusta varten tulisi selvittää vaikutukset energiatalouteen, kestäväan kehitykseen ja ilmastoon. (ks. muistutuksen liite 3)

Yleiskaava-aineistosta puuttuvat selvitykset, jotka esittäisivät vaikutuksia energiankäyttöön ja kestäväan kehitykseen.

Kaavan tulee mahdollistaa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystoimet eikä se ainakaan saa haitata tai estää toimia, jotka tähtäävät päästöjen vähentämiseen.

Selvityksissä energiankäytöstä voidaan ottaa huomioon kevyen liikenteen lisäämistöimien vaikutus päästöjä vähentävästi.

Kaavoituksessa tulisi varmistua, että kaavaratkaisut eivät vaikeuta lämpöpumppujen käyttöönottoa. Maalämpöpumput vaativat tietyn suuruisen maanalan.

Yleiskaavassa ei saa tehdä sellaisia ratkaisuja, jotka estävät nollaenergiatalojen rakentamisen. Energiaselvityksessä tulee arvioida, miten nämä asiat huomioidaan yleiskaavassa. Kaavamääräyksistä tulee antaa selkeät määräykset mahdollisista lämmitysmuodoista.

Kaavoituksen yhteydessä tulisi selvittää, mikä on sopiva eko- ja kierrätyspienien verkko Hangossa. Yleiskaavatyön yhteydessä pitää selvittää, miten eri kaupunginosien asukkaiden mahdollisuudet käyttää ekopisteitä tukevat kierrätystä.

- 16.5 Yleiskaavoitusta varten tulisi selvittää vaikutukset luontoon. (ks. muistutuksen liite 4)

Kaava-alueella sijaitsee lukuisia luontosuhteiltaan arvokkaita alueita: uhanalaisiksi luokiteltuja luontotyyppisiä ja uhanalaisten eliölajien esiintymiä. Näiden esiintymien sijainnin selvittämiseksi tarvitaan luontoselvityksiä sekä itse kaava-alueella että sen ympäristössä. Vedenalaista luontoa ei saa unohtaa. Yleiskaavaa varten esiintymisalueet tulisi kartoittaa ja merkitä joko suunnitelman karttoihin tai tehdä erillinen karttaliite. Näille alueille tulee laatia erityisohjeet, joilla taataan alueen säilyvyys sellaisena, ettei lajien tai luontotyypin suojele vaarannu.

Joitakin suojelualueita puuttuu kaavakartasta. Kaavaan ei esimerkiksi ole merkitty Tulliniemellä sijaitsevia Hangon kaupungin omistuksessa olevia luonnonsuojelualueita. Niistä osa on merkitty satama-alueeksi ja osa virkistysalueeksi. Nämä suojelualueet kuuluvat myös Natura 2000-verkoston.

Ekologisten yhteyksien säilyminen on varmistettava. Erityisen tärkeä viherkäytävä sijaitsee niemen pohjoisen rannan tuntumassa. Kaavaluonnokseen on merkitty sekä teollisuus- että asuntoalueita, jotka vaarantavat tämän viherkäytävän säilymisen. Kaavamääräyksissä tulee esittää määräys ekologisten yhteyksien säilyttämisestä.

Rautatien pohjoispuolella on autojen varastokentiksi asfaltoituja alueita. Varastointitarpeen pienessä näitä alueita tulisi osoittaa teollisuuden tarpeisiin.

Mikäli luontoselvityksiä ei tehdä, joudutaan vastaavat luontoselvitykset tekemään jokaisen asemakaavan tai -muutoksen yhteydessä erikseen.

Yleiskaavassa on hyvin huolehdittu ranta-alueiden varaamisesta virkistykseen. Eräät aluevaraukset vähentävät virkistysalueiden kokoa ja mahdollisesti niiden virkistysarvoja.

- 16.6 Yleiskaavoitusta varten tulisi selvittää sosiaaliset vaikutukset. (ks. muistutuksen liite 6)

Sosiaalisten vaikutusten kohdistumista tulee tarkastella erikseen koko suunnittelualueen ja eri kaupunkialueiden osalta. Tarkasteltavia vaikutuksia olisivat esimerkiksi palveluihin kohdistuvat sosiaaliset vaikutukset, kaavan vai-

kutus sosiaalisiin oloihin, muiden vaikutusten sosiaaliset ulottuvuudet ja vaikutukset viihtyvyyteen.

- 16.7 Liikenneselvityksessä keskitytään nykyisiin ongelmiin. Siinä olisi kuitenkin syytä esittää tavoitteitakin.
- 16.8 Liikenneselvitys ei esitä eri vaihtoehtojen vaikutuksia, varsinkaan välillisiä. MRA 1 §:n mukaan selvitysten on kuitenkin annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Esim. raskaan liikenteen vähentäminen Esplanadilta lisää sitä jossain muualla. Mitään arvioita liikennemäärien jakautumisesta eri reiteille ei esitetä.
- 16.9 Liikenneselvitys ei anna riittävästi tietoa sen arvioimiseksi, miten ajonopeudet tulisivat muuttumaan. Arviot ajonopeuksien hillitsemismahdollisuuksista puuttuvat myös.
- 16.10 Liikenneselvityksessä on esitetty rautatien alikulkujen rakentamista, vaikka yleisö on tuonut esiin hyvin perusteltuja näkemyksiä siitä, että kevyen liikenteen sillat saattaisivat olla järkevämpi ratkaisu.
- 16.11 Rakennetun ympäristön kaupunkikuvaselvitys ei anna riittävää tietoa siitä, missä on kaupunkikuvallisesti arvokkaita alueita ja mitä merkitystä kaupunkikuvan vaalimisella on. Jos Hankoa halutaan kehittää sellaiseksi, että asukkaat ja matkailijat viihtyvät täällä, kaupunkikuvan vaalimisella on oleellinen merkitys. (ks. muistutuksen liite 5)
- 16.12 Rakennetun ympäristön kaupunkikuvaselvityksessä on selkeästi huonoja ja toteuttamiskelvottomia ehdotuksia. Kaupunkikuvaselvityksessä ei ole lainkaan selvitetty vaikutuksia. Tässä tapauksessa se olisi ollut kaikkein tärkein selvitettävä asia. Lisäksi ehdotetut asiat ovat joissain tapauksissa ristiriidassa muiden selvitysten kanssa.

Keskustan pientaloalueen käsittelyn ratkaisuksi on ehdotettu tonttien pilkkomismahdollisuutta. Sen vaikutusta kaupungin imagoon ei ole arvioitu missään.

Tonttien pilkkominen lisää pientalorakentamista. Pitäisi selvittää, millaista asumistarvetta Hangossa on. Nyt on mahdotonta sanoa, mitkä asiat tonttien pilkkomisessa ovat hyötyjä tai haittoja.

Selvityksissä ei ole arvioitu vaikutuksia kansalliseen kaupunkipuistoon tai sen kautta kaupunkikuvaan.

Kaupunkikuvaselvityksen pitäisi selkeästi antaa vastaus siihen, miten erilaiset yleiskaavan toteuttamisvaihtoehdot vaikuttavat kaupunkikuvaan.

Kaavassa on huomioitava muinaisjäännökset ja tärkeimmät kulttuurihistorialliset kohteet ja niiden säilyttämisen edellyttämät määräykset tulee esittää kaavamääräyksissä.

- 16.13 Miksi kaupan palveluja tulisi keskittää kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan? Kaupan keskittäminen pakottaa keskittämään myös asukkaat ja näin ollen uusien asuntoalueiden sijainti ja kaupan palveluverkkoselvitys ovat ristiriidassa keskenään. Miten esimerkiksi Furuvikiin suunniteltujen uusien asuntoalueiden kauppapalveluja tuetaan?

- 16.14 Kaavamääräyksiin tulisi lisätä määräys, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan tai myöhemmin laadittavan asemakaavan toteutumista.
- 16.15 Kaavamääräyksiin tulisi lisätä määräys, ettei maisemaa muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.
- 16.16 Yleiskaavakartassa Tulliniemen keskiosa on merkitty satama-alueeksi (LS) ja pohjoisranta on merkitty VL-alueeksi. LS-alue ulottuu Natura-alueelle. Natura-alueen raja poikkeaa luonnonsuojelualueen rajasta. Natura-alueen vuoksi kaavaa varten tarvitaan erillinen selvitys vaikutuksista Natura-alueeseen.
- 16.17 Länsisataman alueen raja Kuningattarenuorella ei näytä noudattavan samaa rajaa kuin Kuningattarenuoren asemakaava. Muutoinkin satama-alueen rajat poikkeavat nykyisestä voimassa olevasta asemakaavasta.
- 16.18 Hangon itäisellä teollisuusalueella on autovarastointikenttiä, joiden vuokrasopimukset ovat lyhytaikaisia. Ennen kuin kaavoitetaan uusia teollisuusalueita, tulisi selvittää itäiseltä teollisuusalueelta mahdollisesti vapautuvien alueiden käyttö.
- 16.19 Tulliniemen tyvessä on pieni teollisuusalue. Samaten Pitkädun varressa on teollisuudelle varattu tontti. Yhdessä teollisuuden kanssa tulisi selvittää, onko yrityksillä mahdollisuutta ja tarvetta siirtyä itäiselle teollisuusalueelle josakin vaiheessa. Mahdollisesti vapautuville alueille voisi silloin kaavoittaa uusia toimintoja.
- 16.20 Kaavaan on merkitty uusi pääkatuvaraus Korsmaninkadun varteen. Korsmaninkadun ja ratapihan välissä kasvaa puurivistö, jolla on maisemallista merkitystä. Kaavassa tulisi mahdollistaa niiden säilyminen. Tarvittaessa niiden merkitystä voisi selvittää kaupunkikuvaselvityksessä.
- 16.21 Hangonkylän sataman ratkaisut ja sen vieressä oleva P- alue tulee toteuttaa siten, että virkistysalueen käyttökelpoisuus (ml. valaistu ulkoilureitti) säilyy.
- 16.22 Lähivirkistysalueiden merkitys on suuri ja lisääntyy edelleen. Lähivirkistysalueita ei tulisi heikentää.

Vastine:

- 16.1 Hangon kaupungin strategia valmistuu vuoden 2010 aikana. Strategia otetaan huomioon rinnakkain yleiskaavan laatimisen kanssa.
- Uusien asunto-, palvelu- ja teollisuusalueiden tarve ja sijoittuminen kanta-kaupungin yleiskaavan alueella tarkastellaan ja käsitellään kokonaisuutena.
- 16.2 Yleiskaavaluonnoksen selvityksiä täydennetään ennen kaavaehdotuksen laatimista.
- 16.3 Kaavaselostuksen tärkeä osa on vaikutusten arviointi. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön.
- 16.4 Kaavaselostuksen tärkeä osa on vaikutusten arviointi. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan vaikutukset yhdyskuntatalouteen.

- 16.5 Kaavaselostuksen tärkeä osa on vaikutusten arviointi. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan vaikutukset luontoon ja ympäristöön.

Olemassa olevia luontoselvityksiä täydennetään. Hangon kaupungin toimesta on tekeillä mm. selvitys ekologisista käytävistä. Selvitys valmistuu syksyllä 2010.

Suojelualuumerkinnät tarkistetaan ja päivitetään.

- 16.6 Kaavaselostuksen tärkeä osa on vaikutusten arviointi. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön.

- 16.7 Yleiskaavan liiteaineistona olevissa liikenneselvityksessä ja liikenneturvallisuuksuunnitelmassa on raskaan liikenteen, keskusta-alueen liikennejärjestelyjen ja kevyen liikenteen kehittämiseksi esitetty myös ratkaisumalleja. Ratkaisumalleja sekä niiden vaikutuksia on vertailtu sekä on tehty ehdotus toimenpideohjelmasta.

ks. 16.7

- 16.8 Liikennemäärien ei arvioida kasvavan. Vaikutukset ovat myönteisiä, koska raskasta liikennettä ohjataan rautatien läheisyyteen.

- 16.9 Ajonopeus ei ole yleiskaavassa ratkaistava asia.

- 16.10 Ylikulun yhteysmerkintä on esitetty Hanko pohjoisen kohdalla. On tunnettua, että olevaa siltaa ei pidetä onnistuneena. Tavoitteena on tuoda lisää rautatien ylityksiä sekä olemassa olevien yhteyksien parantaminen.

- 16.11 Hangon arvokkaan ympäristön vaaliminen on yksi yleiskaavan tavoitteista. Yleiskaavassa kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti arvokkaat kokonaisuudet osoitetaan osa-alueajauksilla. /s-merkintä tarkoittaa aluetta, jolla ympäristö säilytetään. Määräyksessä todetaan; "alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset, rakenteet ja viherympäristö tulee säilyttää. Alueen ympäristön maisemallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo tulee ottaa huomioon rakentamisessa". Kaavaluonnoksessa esitettyjä rakennetun kulttuuriympäristön /s-merkintöjä tarkennetaan. Vanhentuneiden kaavojen alueilla kaavat uudistetaan tulevina vuosina. Yksityiskohtainen rakennussuojelu ratkaistaan asemakaavoissa. Yleiskaava-alueella sijaitsevat yksittäiset sr-kohteet esitetään kaavaselostuksen liitekartalla, johtuen yleiskaavan mittakaavasta.

- 16.12 ks. 16.11

Selvitys on riittävä yleiskaavalliseen tarkasteluun. Tarkemman mittakaavan tarkasteluun mennään asemakaavoituksen yhteydessä.

- 16.13 Kaupan toiminta- ja kehitysedellytysten ja sitä kautta koko Hangon kaupallisen vetovoiman vahvistamisen kannalta on tarkoituksenmukaista keskittää kaupan toiminnot pääosin palveluverkkoselvityksessä esitetyille alueille. Asuinalueiden lähipalvelut täydentävät näiden kaupan keskittymien tarjontaa. Kaupan nykytilan ja kehitysnäkymien analyysin pohjalta hahmoteltiin kaupan alueille profiilit.

Olevilla ja uusilla asuinalueilla palvelutarjonnan kehitykseen vaikuttaa ennen muuta alueen luonne. Tiiviisti rakennetuilla asuntoalueilla kaupan toimintaedellytykset ovat paremmat kuin väljästi rakennetuilla pientaloalueilla. Var-

sinaisen päivittäistavaramyymälän perustaminen edellyttää n. 2000-3000 asukkaan väestöpohjaa myymälän vaikutusalueella.

- 16.14 Yleiskaava ohjaa rakentamista ja myöhemmin laadittavia asemakaavoja.
- 16.15 Ei yleiskaava-asia.
- 16.16 Tulliniemen alueen suojelualuemerkinnot tarkistetaan ja päivitetään.
- 16.17 Kuningatarvuoren asemakaavan rajausta tarkistetaan.
- 16.18 Uusien teollisuus- ja varastoalueiden tarve ja sijoittuminen kantakaupungin yleiskaavan alueella tarkastetaan ja käsitellään kokonaisuutena.
- 16.19 Tulliniemen työssä oleva teollisuusalueen merkintä muutetaan (P).
- 16.20 Ei yleiskaava-asia.
- 16.21 Virkistysalueen käyttökelpoisuus turvataan.
- 16.22 Hangon kaupunki laatii selvitystä kaupungin virkistysalueista ja retkeilyreitistöistä. Selvitys valmistuu syksyllä 2010 ja se liitetään kaavaselostuksen liitteeksi.

17 BJÖRN PELTONEN

Mielipiteen pääkohta:

- 17.1 Olen tyytymätön, koska Hankoon ei ole suunniteltu omakotitalotontteja, jotka edustaisivat arvokkaampia tontteja/asuinalueita. Arvokkaammilla tonteilla saadaan esim. menestyviä yrittäjiä asumaan tai jäämään Hankoon, jolloin heidän yrityksensä jäisi todennäköisesti myös paikkakuntaan. Arvokkaammilla tonteilla käytetään enemmän paikallista työvoimaa.

Ehdotuksena on, että Mannerheimintien pohjoispuolelle kaavoitettaisiin uusi korkeatasoinen asuinalue. Alue voitaisiin rakentaa vasta, kun siihen on tarvetta. Kyseiselle alueelle voisi jopa harkita asuntomessuja, joka toisi Hankoon positiivista julkisuutta.

Myös Varisniemeen voitaisiin suunnitella lisää merinäköalotontteja, kuitenkin niin, että ranta pysyy yleisenä alueena.

Vastine:

- 17.1 Uusien ja täydennettävien asuntoalueiden tarvetta ja sijoittumista kantakaupungin alueella tarkastellaan ja käsitellään kokonaisuutena.